

KENTSEL MEKÂNLARA DUYULAN AİDİYET HİSSİNİN KADINLARIN SİYASAL/ YÖNETSEL KATILIMINA ETKİSİ: BATI KARADENİZ BÖLGESİ'NDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Seda TAPDIK¹

Makale İlk Gönderim Tarihi / Recieved (First): 20.11.2021

Makale Kabul Tarihi / Accepted: 30.12.2021

Atıf/©: Tapdik, S. (2021). Kentsel Mekanlara Duyulan Aidiyet Hissinin Kadınların Siyasal/YönetSEL Katılımına Etkisi: Batı Karadeniz Bölgesi'nde Bir Alan Araştırması. Journal of Public Economy and Pubic Financial Management, 1(1), 52-69

Özet

Kadın ve erkek arasında kent yönetimine katılım boyutunda nüfusla orantılı bir temsiliyetin gerçekleşmemesi durumu günümüzde insan hakları ihlali çerçevesinde değerlendirilmektedir. Ayrıca demokrasi kültürü açısından oldukça önem arz eden bu durum, ülkelerin gelişmişlik düzeyi için de etkilidir. Yaşanılan kente karşı hissedilen aidiyet duygusunun kent halkının yönetime katılım göstermesi için önemli olduğu düşüncesinden yola çıkılarak gerçekleştirilen bu araştırmada, yönetsel düzeyde katılım gösteren kadınlarla yapılan bir anket çalışması ile durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın amacı örneklem olarak seçilen kentlerde, kentsel mekânlara karşı duyulan aidiyet hissini kadınların kent yönetimine katılım göstermesinde etkili olup olmadığının tespit edilmesidir. Çalışmanın sahası Batı Karadeniz Bölgesi'nde seçilen Bolu, Zonguldak ve Sinop'tur. Bu sahada edinilen bulgular kentlerin hepsinde kadın yöneticilerin yaşadıkları kentlere karşı duydukları sahiplenme duygusunun oldukça yüksek olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, kentlerin sahip olduğu birtakım özellikleri (sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, kentin sahip olduğu toplumsal kültür) ile kadınların sahip olduğu bazı özelliklerinin (sosyo-ekonomik düzey, kentte geçirilen yaşam süresi, yönetsel görev ve düzey, etkin sosyal-siyasal yaşam) kente karşı hissedilen aidiyet duygusu ile ilişkilendirilmesi gerekliliği araştırmaya ilham vermiştir.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, Kent Yönetimi, Katılım, Toplumsal Cinsiyet, Batı Karadeniz.

JEL Kodu: L26, O18, R11, B21.

THE EFFECT OF A FEELING OF BEING OF URBAN SPACES ON WOMEN'S POLITICAL/ADMINISTRATIVE PARTICIPATION: A FIELD RESEARCH IN THE WEST BLACK SEA REGION

Citation /©: Tapdik, S. (2021). Kentsel Mekanlara Duyulan Aidiyet Hissinin Kadınların Siyasal/YönetSEL Katılımına Etkisi: Batı Karadeniz Bölgesi'nde Bir Alan Araştırması. Journal of Public Economy and Pubic Financial Management, 1(1), 52-69

Abstract

The fact that there is no representation between men and women in proportion to the population in terms of participation in the city administration is evaluated within the framework of human rights violations. In addition, it is a very important issue in terms of democracy culture, which is also seen as effective for the development level of countries. In this research, which was carried out based on the idea that the sense of belonging to the city they live in has a very effective importance for the participation of the people of the city in the administration, it was tried to determine the situation with a survey study conducted with women who participated in the administrative level. The aim of this study is to analyze whether the sense of belonging to urban spaces in the selected cities as a sample is effective in women's participation in the city administration. The field research of the study was carried out in the selected provinces of Bolu, Zonguldak and Sinop in the Western Black Sea Region, and the findings showed that the sense of ownership of female administrators towards the cities they lived in was quite high in all cities. This result shows that some features of cities (socio-economic development level, social culture of the city) and some features of women (socio-economic level, life time spent in the city, administrative duty and level, effective social-political life) It has created an impetus to try to be associated with the sense of belonging felt towards people. According to the results of the analysis made to get answers to these questions, it has been revealed that while the socio-economic development level of the cities is thought to be effective in being included in the city administration, it does not make a difference in the ownership of the city.

Keywords: Crise, Fiscal Policy, Fiscal measures

JEL Classification: L26, O18, R11, B21.

¹ Öğr. Gör. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Devrek MYO., Yönetim ve Organizasyon Bölümü, seda.tapdik@beun.edu.tr, ORCID:http://orcid.org/0000-0003-3411-1799.

1. GİRİŞ

Kent yönetiminde kadın-erkek arasında nüfusla orantılı bir katılım gösterilmesi durumu her şeyden önce demokrasinin gereği olan temel bir haktır. Ancak kadının konumunu güçlendirmek için durumun yasalarla destekleniyor olması kent yönetiminde kadın-erkek eşitliğinin sağlanması için her zaman yeterli olmamaktadır. Öncelikle kadın-erkek eşitliğinin bir kültür olarak yerleşmiş olması katılımın eşit sağlanması için ön koşul olabilmektedir. Ayrıca kadının toplumdaki yeri ülkelerin gelişmişlik düzeyi için de önem taşıdığından katılım noktasında cinsiyetler arasında sağlanacak fırsat eşitliği önemli bir çözüm kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gelişmekte olan ülkeler için gelişmişlik düzeyinin yükselmesine sebep olan en önemli kriterlerden biri kadının toplumsal/ siyasal/ yönetmel alandaki konumunun yükseltilmesi olarak görülmektedir. Bu aynı zamanda ülkelerde demokrasinin gelişmesi ve yerleştirilmesi için de gereklidir. Gerçek bir demokrasi için ise özellikle katılım boyutu önem taşımaktadır. Kadınların, kent yönetimine katılımlarını engelleyen ya da güdüleyen bir takım faktörler bulunmaktadır. Kente karşı duyulan aidiyet ve kent yönetiminin sahiplenilmesi de katılım noktasında teşvik edici faktörlerden biridir. Ayrıca kent sakinlerinin aralarında kurdukları sağlıklı iletişim sorunlara yönelik ortak çözüm geliştirmenin önünü açacaktır.

Bu çalışmada, araştırma için örneklem seçilen kentlerde (Bolu, Zonguldak, Sinop) öncelikle kentlere karşı hissedilen aidiyet duygusunun kent yönetimine katılım göstermede etkili olup olmadığı; daha sonra ise kentlerin gelişmişlik düzeyinin ve kentin sahip olduğu toplumsal kültürün kent yönetimine karşı duyulan aidiyet duygusuna etki edip etmediği merak konusu olmuştur. Araştırma için hazırlanan anket yönteminde elde edilen bulgular SPSS Programıyla analiz edilmiştir. Veri analizi için temel istatistik testler, kentlere dair nitelikler ve aidiyet arasındaki ilişkiyi ölçmek için ise faktör analizinden faydalanılmıştır. Kente yönelik hissedilen aidiyet kent yönetimine katılma için önemli bir koşuldur savından yola çıkılarak aidiyet hissetme ile ilişkili olduğu düşünülen kentte doğup büyüme ve kentteki yaşam süresi arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığının sorgulanması için kentte doğup büyüme, kentte yaşam süresi için katılımcıların cevapları ve kente ait hissetme ifadesi çapraz testlere tabi tutulmuş ve sorulara cevap aranmıştır.

2. SİYASAL VE YÖNETSEL KATILIMDA KADIN VE KENTSEL AİDİYET

Geçmişten günümüze kentleşme konusu uygarlaşma ve gelişmişlik ile ilişkilendirilmiştir. Dünya nüfusunun yarısının kentlerde yaşıyor olması günümüz kentlerine, yalnızca yerleşim alanı olmanın çok ötesinde nitelikler yüklemektedir. Bu durum, kentleşme süreçlerine ise evrensel düzeyde bir önem kazandırmaktadır. Türkiye'de kentleşme süreci 1950'li yıllarla birlikte hız kazanmıştır. Bu süreci kentlerin hızlı bir şekilde büyümesi takip etmiştir. Günümüze değin süregelen hızlı kentleşmenin yarattığı sorunlar kent düzeyinde oluşturulan politikalarla ve hukuki düzenlemelerle de çözülmeye çalışılmaktadır Böylece kentleşme sürecinde yaşanan sorunlar evrensel olarak tanımlanmış ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca da ele alınmıştır. Sorunlara çözüm bulma arayışıyla yapılan yasal düzenlemeler kentlere özellikleri bakımından yeni bir form kazandırmıştır. Çünkü düzenli olarak artan kent sayısı ve kentli nüfusu özellikle alt yapısı hazırlanmamış olan kentlerde sorunların artmasına neden olmuş böylece literatürde kentlerin gelişmişlik kriterleri de yeniden tanımlanmaya başlamıştır. Türkiye'nin yönetmel yapısı içinde nüfus kriterine bakılmaksızın ülkedeki bütün il ve ilçe merkezleri kent olarak kabul edilir. Kentleşme süreçleri bugün iktisadi, teknik, politik ve sosyo-psikolojik unsurların etkileriyle birlikte yaşanmaktadır ve kentsel unsurların birbirlerinden ayrılması imkânsızdır çünkü her bir unsur diğer unsurdan etkilenmektedir ve dolayısıyla iç içe geçmiş durumdadırlar (Keleş, 2013: 35). Yani, kentsel yerleşmenin fiziksel yapısı, ekonomik durumu ve kentteki üretim biçimi de o alanın kent

olarak adlandırılıp adlandırılmayacağı hakkında bilgi verir (Altan, 2011: 13). Ayrıca kentsel mekânlar üretim örgütlenmesinde ve toplumsal ilişkileri şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu rol ise, kentsel toplumsal yapının oluşmasında kendini gösterir (Harvey, 2006: 277). Bu noktada kadınların kentte üretime yani istihdama ne kadar katılım gösterdikleri kuşkusuz ki kentin sosyo-ekonomik gelişmişliğini de etkilemektedir.

Antik dönem kentlerinden günümüze gelene kadar kadınlar, özel alanla sınırlandırılırken, kamusal alan daha çok erkeklere ait olarak görülmüştür. Bir başka deyişle kentler, “erkeklerin mekânları” ile “kadınların mekânları” olarak ayrılmış ve “erkeklerin mekânları kamusal ve ekonomik” iken “kadınların mekânları ise özel ve toplumsal” nitelikte değerlendirilmiştir (McKenzie, 2002). Böylece kent yaşamına kamusal katılım daha çok erkeklere ait bir alan olarak yerleştiğinden, oluşturulmuş eril özelliklere ait kentlerde kadınların bugün kamusal/siyasal katılımının artırılması için daha fazla teşvik edici unsura ihtiyaç duyduğu açıktır.

Kent yönetimine katılım, kentin fiziksel yapısı, kentlilik bilinci, kentin toplumsal kültürü gibi birçok özelliği içinde barındıran kent kimliği ile de yakın bir ilişki içindedir. Kente ait sosyo-ekonomik gelişmişliğin kentte yaşayan bireylerle ve kent kimliğiyle ilgili olmasının yanında etkin bir yönetim anlayışının da sosyo-ekonomik gelişmiş düzeyinin yükselmesinde etkisi oldukça büyüktür. Katılım, yerel siyasi otoritenin demokratik meşruiyetini ve hesap verilebilirliğini güçlendiren bir uygulama şeklidir. Temsille birlikte temsil olunanların haklarını ve çıkarlarını denetime açık hale getirmesi ise katılımın en güçlü yönüdür (İzci, 2014: 35). Demokratik ve katılıma dayalı bir yönetim anlayışı toplumun yarısını oluşturan kadınların erkeklerle dengeli bir şekilde temsil etmesini gerektirir. Çünkü bir vatandaş ve kent paydaşı olarak kadının günlük hayatını direkt ilgilendiren kararlara katılım göstermemesi halinde verilen kararlar kadınların beklenti ve ihtiyaçlarından oldukça uzaklaşacaktır. Katılım en nihayetinde pratik olarak yerel düzeyde yaşamını devam ettiren vatandaşların günlük yaşantılarını ve aralarında kurdukları ilişkiler için söz söyleme fırsatı sunarak demokratik bir kamu yönetiminde halkın egemenliğini hedefler. Buna göre pratikte katılım ülkede aktif yurttaşların varlığına izin verir ayrıca demokratik yollarla ortak yaşam üzerinde fikirler beyan etme, belirleme hakkını sunmuş olur (İzci, 2014: 25). Türkiye’de kadınların yönetsel/ siyasi katılımları hala oldukça düşük seyretmektedir. 24 Haziran 2018’de yapılan son Milletvekili Genel Seçimlerinde toplam 600 milletvekilinden, 496 erkek ve 104 kadın milletvekili sayısı ile kadın temsil oranının %17,3 olduğu görülmüştür (tuik.gov.tr). Şubat 2021 itibariyle kadın temsiline son durumuna baktığımızda, 585 milletvekilinin 484’ü erkek milletvekili iken; kadın temsil oranını değişmemekle birlikte kadın milletvekili sayısı 101’e (%17,3) düşmüştür (tbmm.gov.tr). Ayrıca 24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimleri ile uygulamaya konulan Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminde kabinede 17 bakandan sadece 2’si (%12,5) kadındır. Bunun yanında Bakanlıklarda görev yapan Bakan Yardımcılarının sadece 4’ü (%7,1) kadındır. 1980 yılından sonra bakan sayısı 29 ile 16 arasında değişen hükümetler incelendiğinde; kadın bakan sayısı 0 ile 2 arasına değişmektedir (tuik.gov.tr). 31 Mart 2019 yerel seçim sonuçlarına göre 30 büyükşehir belediye başkanından 3’ü kadındır (Gaziantep, Aydın, Van Büyükşehir Belediyeleri) Daha sonra, Van Büyükşehir Belediyesi’nde devam eden yargı süreçleri nedeniyle görev değişikliği olmuştur ve şu an yalnızca 2 büyükşehir belediye başkanı kadındır. Toplam 1389 belediye başkanından (büyükşehir, büyükşehir ilçe, il belediye, ilçe belde belediyeleri) 42’si (%3) kadındır. Toplam 20.745 belediye meclis üyesinden ise, 2.284’ü (%11), 1.271 il genel meclisi üyesinden 48’i (%3,8) kadındır. Ayrıca 31 Mart 2019 yerel seçim sonuçlarına göre 115 köy muhtarı ve 970 mahalle muhtarı ile Türkiye genelinde toplam 1085 (%2,16) kadın muhtar seçilmiştir (tuik.gov.tr). Kent yönetiminde kadınların bu denli eksik temsil edilmesi, kentlerin günlük hayata dair kararların alındığı ve politikların oluşturulduğu alanlar olması özelliğiyle düşünüldüğünde, kadınların kentlerde temel haklarına ulaşamaması anlamına da gelmektedir.

Kadınların kent yönetimine siyasal ve yönetimsel katılımlarının yanı sıra ekonomik katılımları da ayrıca önem arz etmektedir. Türkiye'de kadınların ekonomik hayata katılımları da erkeklere kıyasla farklılık göstermektedir. TÜİK, Hanehalkı işgücü araştırması sonuçlarına göre; 2018 yılında, Türkiye'de 15 ve daha yukarı yaştaki istihdam edilenlerin oranı %47,4'dir. Söz konusu istihdam oranı kadınlarda %29,4, erkeklerde ise %65,7 olarak tespit edilmiştir. En yüksek kadın istihdam oranı ise, %40,4 ile TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop) bölgesindedir. Örneklem seçilen illerden birinin Sinop olması bu bilgiyi önemli kılmaktadır (TÜİK, 2019). Kadınların yaşadıkları kentte ekonomik hayatta görünür olmaları kuşkusuz ki toplumsal/ siyasal/ yönetimsel hayattaki görünürlüklerine de katkı sağlayacaktır.

Kenti yaşatan şeyin özünde insan faktörü olduğu göz önünde bulundurulduğunda; birey olarak toplumsal hayatın içinde aktif olma halinin kent için vazgeçilemez bir durum olduğunu bu nedenle de her kesimin katılımının kent yönetimlerinde dikkate alınmasının gerekliliğini söylemek yanlış olmayacaktır. Yani, kentlerin gelişmişlik ya da kalkınma düzeyinin artırılması için kentte yaşayan her bir birey oldukça etkili konumda bulunmaktadır. Kent yönetimince tercih sebebi (seçilme kaygısı, demokratik yönetim anlayışı, halkın takdirini kazanmak, diğer kentlerle rekabet etmek) farklı olsa bu noktada kentsel mekânlar için tanımlanan gelişmişlik kriterlerinden bir tanesi de tüm kesimlerin kentsel hizmetlere erişim ve katılım düzeyidir. Kentsel hizmetlere erişim ve katılım gibi haklar 5393 Sayılı Kanunda tanımlandığı üzere aynı zamanda bir vatandaşlık hakkıdır. Bu tanıma göre, "Vatandaşlar ikamet ettiği yerin hemşehrisidir ve hemşehrilerin belediye karar ve hizmetlerine katılım belediye faaliyetleri konusunda bilgilenme ve belediye yönetiminin yardımlarından faydalanma hakları vardır" (5393 md.13/1). Yani kent yönetimine katılım aynı zamanda bir kent hakkıdır. Kent hakkı kavramı, ilk kez Henri Lefebvre tarafından 1968 tarihinde 'Le Droit à la Ville' adlı kitabında kullanılmıştır. Kent hakkı, kent kaynaklarına bireysel olarak erişme özgürlüğünden daha fazlasını içinde barındırmaktadır (Harvey, 2008: 1). Bugün literatürde kent hakkı, kentli hakkı, kentsel haklar gibi kavramlar birbirinin yerine kullanılırken ama özde anlatılmaya çalışılan sosyal haklardır. Kent hakkı kavramı yasal süreçlere müeyyideleri ile dâhil edilmemiş olsa da demokratik kentlere ulaşmak için birtakım düzenlemelerin yapıldığı ve bunların sosyal haklarla desteklendiği görülmektedir.

Kentler için belirtilmesi gereken temel sorunlardan biri de; kentte yaşayan sakinlerin kendilerini kentlerine ait hissetmemeleri ya da bir başka deyişle kenti/ kent yönetimini sahiplenmemeleridir. Bu durumun kültürel, sosyal ve ekonomik nedenleri olabilmektedir. İnsanlar, yaşadığı kentte kaliteli bir yaşam imkânına sahip olmayı arzular. Eğer bir kentte imkânlar yeterli değilse halkın kentine karşı aidiyet duygusu geliştirmesini beklemek çok gerçekçi olmayacaktır (Göymen, 2010: 135). Ayrıca, hemşehrilik bilincinin varlığı ya da oluşması da sahiplenme/ aidiyet duygusu için oldukça etkili olabilmektedir. Dezavantajlı gruplar için kente dair duyulan aidiyet hissini varlığı ayrıca önemlidir. Çünkü kente dair hissedilmeyen aidiyet düşük katılım düzeyine de sebep olmaktadır. Her türlü kenttaş için temsil ve katılım düzeyinin düşük olması ise bugünün yerel yönetim anlayışından uzaklaşılmasına neden olmaktadır. Ayrıca kent hayatında bireylerin hissettiği eşitsizlik ve adaletsizlik hissi her şeyden önce kentte demokrasinin varlığından söz edilememesine bir gerekçe olarak gösterilebilir. Bu nedenle kent yönetiminin bilhassa adaletsizlik ve eşitsizlik hissine neden olabilecek uygulamalardan ve kararlardan kaçınması kentsel politikalarla hayata geçirilen uygulamalar kadar değerlidir. Kentsel mekânlara duyulan aidiyet bireysel seçimlere dayanıyor gibi görünse dahi; bireyin tek başına geliştirebileceği bir duygu değildir. Birey ile toplum arasında karşılıklı bir güvene ve etkileşime dayalı yazısız bir sözleşmenin olduğu söylenebilir. Birey ile kentsel alan uyumu hissedilen aidiyet duygusu için oldukça önemli bir yerdedir. Hagerty ve Patuskı (1995) tarafından tanımlanan ait olma duygusu, bir topluluğa katılma, değerli hissetme ve uyma olarak ifade edilmiştir. Yani bireyin kentsel alanla kurduğu ilişki ve ona uyum sağlayabilme duygusu kentsel aidiyetle ilişkilendirilebilmektedir. Kentsel alana hissedilen

uyum kente ait özelliklerle (gelişmişlik, ölçek) ilgili olabileceği gibi kent paydaşlarının sahip olduğu demografik özelliklerle (doğduğu kent olma, kentte geçirilen yaşam süresi, cinsiyet, meslek, çalışma durumu) de ilgili olabilmektedir. Kentsel mekâna hissedilen aidiyet duygusu ve kent yönetimine katılım arasında karşılıklı ve güçlü bir ilişki olması çok muhtemeldir. Yani kişi yaşadığı mekânı sahiplendikçe yönetime katılma isteği artabileceği gibi; katılım göstermeye başlayan kişinin de bir süre sonra aidiyet duygusunu hissetmesi beklenebilir bir sonuç olmaktadır.

Son olarak demokrasinin beşiği kentlerdir ve kentler ikincil vatandaş durumundaki kadının kendini en rahat ifade edebileceği mekânlardır. Çünkü kentlerde kadının yerel mekanizmalarda kararlara katılımı daha kolaydır. Dolayısıyla kent aktörlerinin gerekirse yerele özgü yapacağı bir takım teşvik edici politikalara ihtiyaç duyulduğu açıktır.

3. ÇALIŞMAYA DAİR LİTERATÜR ÖZETİ

Kadınların kent yönetimine katılım göstermeleri ile kente duyulan aidiyet hissi arasında önemli bir ilişki olduğu düşüncesiyle yola çıkılan bu çalışma için literatür taraması yapılırken bilhassa yaşanan mekâna yönelik aidiyet ve bağlılık hissi üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Yaşanılan yerle kurulan ilişki, söz konusu yerin kültürüyle de ilişkilendirilebileceği gibi literatürde çok fazla alan araştırması yapılan çalışmaya rastlanamamıştır.

Kırlı Özer; Çahantimur; Kırlı (2020) tarafından yapılan “Aidiyet Duygusu Kentlerin Algılanmasında Etkili Etkenlerden Birisi midir? Bir Pilot Çalışma” adlı çalışmanın amacı aidiyet duygusunun bir kentin algılanmasında etkili olup olmadığının tespit edilmesi olarak belirlenmiştir. Araştırma, Bursa’da oturan iki farklı grubun İznik kentini nasıl algıladığını ölçmek için Genel Aidiyet Ölçeği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre aidiyet duygusunun bir kentin algılanmasında oldukça etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Göregenli; Karakuş; Kösten; Umuroğlu (2014) tarafından hazırlanan ve “Mahalleye Bağlılık Düzeyinin Kent Kimliği İle İlişkisi İçinde İncelenmesi” ismiyle konuyu mahalle düzeyinde ele alan çalışmada, alan araştırması İznit’in Ali Kahya Mahallesi’nde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ‘Günlük Yaşam Alanlarına İlişkin Memnuniyet Ölçeği’, ‘Mahalleye Bağlılık Ölçeği’ ve ‘Kent Kimliği Ölçeği’ uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda katılımcıların yaşadıkları mahalleye ilişkin geliştirdikleri bağlılık düzeyinin Duygusal Bağlılık, İlgi ve Sosyal Bağlılık olmak üzere üç temel bağlılık boyutu temelinde ifade edildiği görülmüştür. Analiz sonuçlarına göre mahalleye bağlılık düzeyine katkısı olan değişkenlerin sırasıyla mahallede yaşamaktan memnuniyet, mahallede yaşama süresi, mahalle sakinleriyle ilişkilerden memnuniyet, sokaktaki yaşamdan memnuniyet, cinsiyet ve son olarak İznit Kent Kimliği olduğu görülmüş bu da oldukça ilgi çekici ve bu çalışmayı da destekleyen bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kutlu ve Göksel (2014) tarafından kaleme alınan “Kent Kültürü Oluşturma Aracı Olarak Kültürel Belediyecilik: Selçuklu Örneği” adlı çalışmada, Konya’nın en genç ve en büyük ilçesi olma özelliğini taşıyan Selçuklu’da yapılan bir araştırma sonucu toplanan verileri içermektedir. Araştırmada Selçuklu Belediyesi’nin kültürel belediyecilik anlayışı, bu anlayışın insanlarda kente dair yarattığı aidiyet duygusu ve bir kent kültürü oluşturma çabası, belediyenin 2009-2012 yılları arasında yürüttüğü faaliyet ve projelerle incelenmeye çalışılmıştır.

Şen Beyazlı ve Aydemir (2008) tarafından yapılan “Kentlilik Bilinci ve Mekân: Trabzon Kenti Örneği” adlı çalışmada, yapılan ampirik çalışma Trabzon ili baz alınarak ve 4 soru etrafında şekillendirilmiştir. Bunlar: 1) Kentlilik bilinci zamanla kazanılan bir meziyet midir? 2) Kentli olma ile kentlilik bilincine

varma arasındaki ilişki nedensel bir ilişki midir? 3) Kentlilik Bilinci, kentlinin yaşam standartları ve yaşam çevresinin niteliği ile doğrudan ilişkili midir? 4) Kentlilik bilincinin yüksek olabilmesi için bireylerin, öncelikle mekân aidiyetlerinin güçlü olması gerekmektedir. Kent ve kentli arasında kurulan bağ, kentlerin korunmasını ve denetlenmesini etkiler mi? Yapılan analiz sonuçlarına göre bu araştırma için en dikkat çekici sonuçlardan biri "kentlilik bilincinin yüksek olabilmesi için bireylerin, öncelikle mekân aidiyetlerinin güçlü olması gerekmektedir. Kent ve kentli arasındaki bağ ne kadar güçlü ise kentlerin gelişimi, korunması ve denetimi de o derece başarılı olacaktır." varsayımının doğrulanmış olmasıdır.

4. BATI KARADENİZ BÖLGESİ'NDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın öncelikli amacı kente karşı geliştirilen aidiyet duygusunun kadınların kent yönetimine katılmasında etkili olup olmadığının tespit edilmesidir. Bu tespit sonrasında kente karşı hissedilen aidiyet duygusunun kadınların yönetimsel/ siyasal katılımına nasıl bir etkisinin olduğunun saptanması için kentlerin (sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, kentnin sahip olduğu toplumsal kültür) ve kadınlar (demografik özellikler ve sosyo-ekonomik düzey) için oluşturulan birtakım varsayımlarla ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Demokrasinin her şeyden öte bir kültür olduğu ve bu kültürün ancak kentlerde başlayabileceğine dair geliştirilen yaygın görüşe dayanılarak, kentte yaşayan tüm kesimlerin kent yönetimine katılımının sağlanması büyük önem taşımaktadır. Katılım gösterme(me) birçok sebeple ilişkilendirilebileceği gibi tüm kesimlerin yaşadığı kenti sahiplenmesi ile de yakından ilişkili bir durumdur. Kadınların kent siyaseti/ yönetiminde eksik temsil edilmesi maalesef Türkiye'de hala güncelliğini koruyan bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Demokrasi söylemi içerisinde katılım davranışının yeri ve evrensel bir sorun olarak kadına yönelik ayrımcılık, şiddet mücadelesinin önemi düşünüldüğünde bu gerekçelere dayanarak ortaya çıkan araştırmaların tamamı önemli olarak adlandırılabilir. Bahsedilen konunun hem güncel bir sorun olması (kadın temsili) hem de kente duyulan aidiyet hissinin etkileri ve sonuçlarının literatürde sık rastlanan bir konu olmaması araştırmanın önemini bir kez daha ortaya çıkarmış olmaktadır. Ayrıca konusu itibarıyla seçilen kentlere dair yapılan ilk araştırma olması yine çalışmayı önemli kılan farklı bir nedendir. Bu araştırma örneklem olarak seçilen kentlerde tüm yerel aktörleri kapsadığı için geniş bir yelpazeyi ifade etmektedir. Bu nedenle bölgede yapılan saha araştırmalarının ve elde edilen verilerin, yönetimsel/ siyasal düzeyde sorunların kaynağına ulaşılabilmesi için önem taşıdığı düşünülmektedir.

4.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Alan araştırması için Batı Karadeniz Bölgesi evren olarak belirlenmiş ve bu evrende üç il (Bolu, Zonguldak, Sinop) SEGE verilerine göre farklı gelişmişlik düzeyleri baz alınarak seçilerek araştırmanın örnekleme oluşturulmuştur. Örneklemi oluşturan bu üç ilde kent aktörleri içerisinde yönetimsel düzeyde temsiliyeti bulunan kadınlar araştırmanın hedef kitlesi olarak sınırlandırılmıştır. Örneklem olarak belirlenen illerde tüm aktörler dâhil toplam 186 katılımcıya ulaşılabilmiştir. Bu katılımcıların %23,7'si toplam 44 yönetici kadın Bolu'dan katılım gösterirken; % 44,6'sı toplam 83 yönetici kadın Zonguldak'tan ve %31,7'si yani toplam 59 yönetici kadın Sinop'tan katılım göstermiştir.

4.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada verilerin toplanma sürecinde tüm kütle tam sayım ve olasılıksız örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak seçilen illerde alt-orta- üst düzey olmak üzere yönetimsel düzeyde bulunan kadın sayılarına ulaşılmıştır. Daha sonra yönetici kadınlarla araştırmacı tarafından hazırlanan anket

görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu anketlerden elde edilen verilerle, örneklem olarak seçilen illerde (Bolu, Zonguldak, Sinop) kent aktörlerine yönetsel düzeyde katılım gösteren kadınların;

- Kentte doğup büyüme durumları,
- Kente gelme sebepleri,
- Kentte yaşam süreleri,
- Kent yönetimine katılma
- Kadınların kente duydukları aidiyet hissi, ölçümlenmek istenmektedir.

Bu bağlamda araştırmanın soruları şunlardır:

- Kentte doğup-büyüme durumu ile kente duyulan aidiyet hissi arasında bir ilişki var mıdır?
- Kentte geçirilen yaşam süresi ile kente duyulan aidiyet hissi arasında bir ilişki var mıdır?
- Kente duyulan aidiyet hissi ile kent yönetimine katılma arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırmada elde edilen veriler; temel istatistik testler, faktör analizi ve bunların arasındaki ilişkilerin tespit edilebilmesi için de ifadeler arası çapraz testler kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

4.4. Bulgular ve Tartışma

Tablo 1: Kentte Doğup Büyüme Durumu

	Frekans	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	120	64,9	64,9
Hayır	65	35,1	100
Toplam	185	100	
Boş bırakılan değer	1		
Toplam	186	100	

Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere katılımcıların %64,9'u sakini olduğu kentte doğup-büyüdüğünü ifade etmiştir. Dolayısıyla katılımcıların yarıdan fazlası söz konusu kentlerde doğup büyüdüğünden sonradan kente yerleşenlere kıyasla kenti daha fazla sahiplenmeleri beklenen bir sonuçtur. Bu noktada geriye kalan %35,1'lik dilimde kalan katılımcıların kente gelme sebepleri önem arz etmektedir. Zira kente gelme sebebinin de kenti sahiplenmede etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2: Kente Gelme Sebebi

Nedenler	Frekans	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Göç	3	4,6	4,6
Eğitim	2	3,1	7,7
Evlilik	18	27,7	35,4
Çalışma	33	50,8	86,2
Diğer	9	13,8	100
Toplam	65	100	
Boş bırakılan değer	121		
Toplam	186		

Tablo 2'de sakini olduğu kentte doğup büyüyenlere yani katılımcıların % 35,1'ine kente yerleşme sebepleri sorulmuş ve alınan cevaplar ışığında denilebilir ki ifadeyi yanıtlayan katılımcıların %50,8'i çalışma sebebiyle sakini oldukları kente yerleşmiş görünmektedir. Çalışma sebebiyle kente gelen katılımcılardan sonra ise en fazla evlilik (%27,7) sebebiyle kentte yaşamaya başladıkları anlaşılmaktadır. Bu durumda kentte yaşam süresinin ne düzeyde olduğu önem arz etmektedir ki yaşam süresi ile aidiyet duygusu arasında bir ilişki kurulabilir. Kentteki yaşam sürelerine ait bulgular tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3: Kentte Yaşam Süresi

Süre	Frekans	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
0-5	14	21,9	21,9
6-10	9	14,1	35,9
11-15	4	6,3	42,2
16-20	11	17,2	59,4
21+	26	40,6	100
Toplam	64	100	
Kayıp Değer	122		
Toplam	186		

Tablo 3'ten anlaşılacağı gibi katılımcıların % 40,6'sı 21 yıl ve daha fazla süredir sakini olduğu kentte yaşamını sürdürmektedir. Bu sonuç önemli bir çoğunluğun uzun süredir o kentte yaşadığına işaret etmekle birlikte aidiyet duygusuna önemli bir etkisi olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 4: Kente Aidiyet Hissetme

	Frekans	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	159	85,5	85,5
Hayır	27	14,5	100
Toplam	186	100	

Katılımcıların %85,5'i yaşadığı/ sakini olduğu kente karşı aidiyet hissettiğini belirtmiştir. Bu da göstermektedir ki katılımcıların oldukça büyük bir kısmı sakini olduğu kente dair sahiplenme duygusunu yaşamaktadır. Bu sonuca göre, katılım için önemli bir etkisi bulunan aidiyet hissi yüksek olan kentlerde etkin bir katılım olması beklenmektedir. Ayrıca kente duyulan aidiyet hissini kentte doğup büyüme ile ilişkisini tespit etmek amacıyla bu iki değişken çapraz teste tabi tutulmuştur ve sonuç Tablo 5'te paylaşılmıştır.

Tablo 5: Kentte Doğup Büyüme ile Kente Ait Hissetme Çapraz Test

Yıl			Kente Ait Hissetme		Toplam
			Evet S %	Hayır S %	
Kentte Doğup Büyüme (S1)	Evet	Sayı	109	11	120
		% within s1	90,80%	9,20%	100,00%
		% within s4	69,00%	40,70%	64,90%
		% of toplam	58,90%	5,90%	64,90%
Toplam	Hayır	Sayı	49	16	65
		% within s1	75,40%	24,60%	100,00%
		% within s4	31,00%	59,30%	35,10%
		% of toplam	26,50%	8,60%	35,10%
		Sayı	158	27	185
		% within s1	85,40%	14,60%	100,00%
		% within s4	100,00%	100,00%	100,00%

Araştırmada bu doğrusal ilişkinin özellikle kendini kente ait hissedenden kadın katılımcıların, kentin yönetimine katılma/dâhil olma konusunda görülüp görülmediğine yine frekans ve çapraz testler ile bakılmıştır.

Tablo 6: Kentte Yaşam Süresi Kente Ait Hissetme Çapraz Test

	Yıl		Kente Ait Hissetme (S4)		Toplam
			Evet S %	Hayır S %	
Kentte Yaşam Süresi(S3)	0-5	Sayı	8	6	14
		% within s3	57,10%	42,90%	100,00%
		% within s4	16,70%	37,50%	21,90%
		% of toplam	12,50%	9,40%	21,90%
	6-10	Sayı	5	4	9
		% within s3	55,60%	44,40%	100,00%
		% within s4	10,40%	25,00%	14,10%
		% of toplam	7,80%	6,20%	14,10%
	11-15	Sayı	3	1	4
		% within s3	75,00%	25,00%	100,00%
		% within s4	6,20%	6,20%	6,20%
		% of toplam	4,70%	1,60%	6,20%
	16-20	Sayı	9	2	11
		% within s3	81,80%	18,20%	100,00%
		% within s4	18,80%	12,50%	17,20%
		% of toplam	14,10%	3,10%	17,20%
	21 ve üzeri	Sayı	23	3	26
		% within s3	88,50%	11,50%	100,00%
		% within s4	47,90%	18,80%	40,60%
		% of toplam	35,90%	4,70%	40,60%
Toplam	Sayı	48	16	64	
	% within s3	75,0%	25,0%	100,0%	
	% within s4	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of toplam	75,0%	25,0%	100,0%	

Bir kentte belli bir süredir yaşıyor olmanın söz konusu kent ile duygusal anlamda bir bağıllık ilişkisi kurulmasında ve söz konusu kente karşı aidiyet duygusunun hissedilmesinde oldukça etkili olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın katılımcıları arasında, sakini oldukları kentte doğup büyüdüğünü belirten 109 katılımcıdan %69'u, kente dair aidiyet hissini var olduğunu ifade etmektedir. Bu duruma ek olarak, kentte geçirilen yaşam süresi değerlendirildiğinde söz konusu kentte 20 yıldan az süredir yaşam süren katılımcıların kente aidiyet duygularının, 20 yıl ve üzeri süredir kentte yaşayan katılımcılardan düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Tablo 6 incelendiğinde; 0-5 yıl için, %16,7; 6-10 yıl için, %10,4 gibi. 20 yıl ve daha fazla süredir yaşayanlarda ise %47,9 olarak kentsel aidiyet içinde olunduğuna dair bir durum tespiti ortaya koyulabilmektedir. Tüm bu bulgular ışığında kentte yaşam süresinin artmasıyla kente karşı hissedilen aidiyet duygusunun da doğrusal bir şekilde arttığını düşünmek yanlış olmayacaktır. Eğer kişi yaşadığı kente aidiyet duygusunu hissediyorsa ve harekete geçerek sahiplenirse, bu duygu durumu hali bir kent sakini, kent bütünü içindeki sorunlara/ konulara karşı da duyarlı ve sorumlu olmak/hissetmek isteyecektir görüşünü destekleyebilir.

Tablo 7: Kent Yönetimine Dâhil Hissetme

	Frekans	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	108	58,1	58,1
Hayır	78	41,9	100
Toplam	186	100	

Kent yönetimine dahil olmak eylemi ile kent yönetimine dahil hissetme/ hissedebilme duygusu durumu birbirinden önemli ölçüde ayrılmaktadır. Kent yönetiminde temsiliyeti bulunan kişiler, etkin ve verimli bir şekilde katılma fırsatı elde edemediğini düşündüğünde, bu durum katılım kavramının sözde kalmasına ve dolaylı olarak da boşalmasına sebep olacaktır. Oysa bu durum katılımcı demokrasi mantığıyla bir hayli ters düşen bir durumu ortaya çıkarmaktadır.

Tüm bu tartışmalar ışığında yaşanan kente aidiyet duygusu hissetme ve kent yönetimine/ yönetsel düzeyde katılma arasındaki ilişkisi tespit etmek amacıyla yapılan çapraz testlerin sonucu Tablo 8 ve 9'da paylaşılmıştır.

Tablo 8: Kente Aidiyet Hissetme Kent Yönetimine Katılma Çapraz Test

			Kent Yönetimine Katılma (S7)		Toplam	
			Evet S	%		Hayır S
Kente Aidiyet Hissetme (S4)	Evet	Sayı	98		60	158
		% within s4	62,00%		38,00%	100,00%
		% within s7	90,70%		77,90%	85,40%
		% of toplam	53,00%		32,40%	85,40%
	Hayır	Sayı	10		17	27
		% within s4	37,00%		63,00%	100,00%
		% within s7	9,30%		22,10%	14,60%
		% of toplam	5,40%		9,20%	14,60%
	Toplam	Sayı	108		77	185
		% within s4	58,40%		41,60%	100,00%
		% within s7	100,00%		100,00%	100,00%
		% of toplam	58,40%		41,60%	100,00%

Tablo 9: Kente Aidiyet Hissetme Kent Yönetimine Katılma Düzeyi Çapraz Test

		Kent Yönetimine Katılma Düzeyi (S12)			Toplam	
		alt düzey	orta düzey	üst düzey		
Kente Aidiyet Hissetme (S4)	Evet	Sayı	68	72	20	160
		% within s4	42,50%	45,00%	12,50%	100,00%
		% within düzey	84,00%	86,70%	87,00%	85,60%
		% of toplam	36,40%	38,50%	10,70%	85,60%
	Hayır	Sayı	13	11	3	27
		% within s4	48,10%	40,70%	11,10%	100,00%
		% within düzey	16,00%	13,30%	13,00%	14,40%
		% of toplam	7,00%	5,90%	1,60%	14,40%
	Toplam	Sayı	81	83	23	187
		% within s4	43,30%	44,40%	12,30%	100,00%
		% within düzey	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
		% of toplam	43,30%	44,40%	12,30%	100,00%

Kente karşı duyulan aidiyet hissi ve kent yönetimine a katılma/dâhil olma yolu ilişkisine crosstab testi ile bakılmıştır ve sonuca bakıldığında aralarındaki ilişkinin doğrusallığı göze çarpmaktadır. Tabloda ortaya çıkan sonuca göre değerlendirildiğinde kente karşı aidiyet hissini ifade eden katılımcıların %90,7 oranı ile kent yönetimine katıldıklarını da belirttikleri görülmektedir. Bu sonuçla ilişkili olarak yönetime katılma düzeyi açısından da incelendiğinde, kente aidiyet hisseden katılımcı kadınların kent yönetimine alt, orta ve üst düzey biçimlerinde sırasıyla %84, %86,7 ve %85,6 oranında katıldıkları tespit edilmiştir. Bu noktada katılımcı kadınların hangi demografik özelliklerinin makul ölçüde de olsa katılım noktasında etki ettiğinin tespit edilebilmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmada belirlenen sosyal-siyasal yaşam ve sosyo-ekonomik özelliklerin ne ölçüde etki ettiği aşağıdaki tablolarda (Tablo 10-14) verilmiştir.

Tablo 10. Sosyal Siyasal Yaşam -Kent Yönetimine Dâhil Olma

	REGR factor score 1 foranalysis 1
Mann- Whitney U	3140, 000
Wilcoxon W	11918,000
Z	-1,087
Asymp. Sig.(2-tailed)	,277

Tablo 11. Sosyal Siyasal Yaşam-Yönetimsel Düzeyde Katılım

	REGR factorscore 1 foranalysis 1
Mann- Whitney U	3092, 000
Wilcoxon W	11870,000
Z	-1,233
Asymp. Sig.(2-tailed)	,218

Tablo 10 ve 11 incelendiğinde yapılabilecek yorumlar şu şekilde olmaktadır: Bir kentin sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe o kentteki sosyal-siyasal yaşamın da daha aktif olması beklenir. Bu düşünceden hareketle yapılan analiz sonucuna göre p değeri > 0,05 olduğu için örneklem olarak seçilen kentlerde sosyal-siyasal yaşamın kent yönetimine dahil olmada etkisinin bulunmadığı ortaya çıkmış olmaktadır. Ayrıca Tablo 11’de p değeri > 0,05 olduğu için örneklem olarak seçilen kentlerde sosyal-siyasal yaşamın yönetsel düzeyde katılıma etkisi olmadığı ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Tablo 12. Kadının Sosyo-Ekonomik Özelliklerinin Kent Yönetimine Dâhil Olmaya Etkisi

	REGR factorscore 1 foranalysis 1
Mann- Whitney U	3275, 000
Wilcoxon W	4706,000
Z	-,677
Asymp. Sig.(2-tailed)	,498

Tablo 13. Kadının Sosyo-Ekonomik Özelliklerinin Yönetsel Düzey Katılıma Etkisi

	REGR factorscore 1 foranalysis 1
Chi-Square	1,455
Df	2
Asymp. Sig.(2-tailed)	,483

Tablo 14. Kadının Sosyo-Ekonomik Özelliklerinin Yönetsel Göreve Etkisi

	REGR factor score 1 for analysis 1
Mann- Whitney U	3728, 000
Wilcoxon W	7644,000
Z	-1,485
Asymp. Sig.(2-tailed)	,138

Kadının eğitim düzeyinin yükselmesi, toplumsal/ siyasal katılım göstermesinde etkili olmaktadır görüşü literatürde daha önce çalışılmış birçok araştırma/ çalışma ile desteklenmiştir. Buna ek olarak, kadının çalışma hayatına girmesi yani ekonomik özgürlüğünü elde etmesi kuşkusuz ki toplumsal/ kamusal yaşama katılmasına önemli ölçüde etkili olmaktadır. Dolayısıyla kadının sosyoekonomik özelliklerinin farklılaşması, kent yönetimine toplumsal/ siyasal/ yönetsel anlamda katılım göstermesine olumlu anlamda bir hayli katkı sağladığının söylenmesi yanlış olmayacaktır. Tablo 12, 13 ve 14 göstermektedir ki, bu araştırmada örneklem olarak seçilen kentlerde kadının sosyo-ekonomik özelliklerinin kent yönetimine katılım göstermesinde etkili midir? Sorusundan hareketle hazırlanmış olan ankette 8. İfade olan “kent yönetimine dahil olma”; 9. İfade olan “dahil olunan kent aktörü”; 10. İfade olan “yönetsel görev” ve yönetsel düzey soruları ile teste tabi tutulmuştur.

Analiz sonucuna göre bir değerlendirme yapılacak olursa kadının sosyo-ekonomik özellikleri kent yönetimine katılma durumunda etkili olmamaktadır. Bu durumun değerlendirilmesi şu şekilde yapılabilir; sosyo-ekonomik anlamda daha üst düzeyde bulunan bireylerin yaşam kaygısı daha düşüktür bu da kent yönetimine katılma noktasındaki istek ve ilgilerinin çok yüksek olmaması sonucunu ortaya çıkarabilir yani bu noktada etkisinin olmayacağı da düşünülebilir.

Tablo 15. Kenti Sahiplenmenin Yönetmel Düzeye Etkisi

	REGR factor score 1 for analysis 1
Chi-Square	1,216
Df	2
Asymp. Sig.(2-tailed)	,544

Tablo 16. Kenti Sahiplenmenin Dâhil Olunan Kent Aktörüne Etkisi

	REGR factor score 1 for analysis 1
Chi-Square	3,014
Df	4
Asymp. Sig.(2-tailed)	,555

Tablo 17. Kenti Sahiplenmenin Yönetmel Göreve Etkisi

	REGR factor score 1 for analysis 1
Mann- Whitney U	3388, 000
Wilcoxon W	7304,000
Z	-2,419
Asymp. Sig.(2-tailed)	,016

Sakini olunan kente karşı dolaylı olarak da kent yönetimine karşı aidiyet hissetmenin yönetime katılmaya, katılma biçimine ve göreve etkisinin olması beklenebilmektedir. Çıkan analiz sonucu Tablo 15, 16 ve 17'ye göre değerlendirilecek olursa, kenti sahiplenmenin yönetmel düzey ve dâhil olunan kent aktörüne bir etkisi olmadığı ortaya çıkmışken; yönetmel göreve bir etkisinin olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 18. Kentlerin Gelişmişliğinin Kenti Sahiplenmeye Etkisi

	REGR factor score 1 for analysis 1
Chi-Square	5,731
Df	2
Asymp. Sig.(2-tailed)	,057

Kentlerin gelişmişlik düzeyleri, kente duyulan aidiyet hissinde bir diğer deyişle, kentin sahiplenilmesinde farklılık yaratabilir. Ayrıca, gelişmişlik düzeyi artan kentlerde yaşayan sakinlerin de mutluluk ve refah seviyesi yükselebilir. Bu durum ise en nihayetinde kente karşı duyulan aidiyet hissinin artmasına dolayısıyla kent yönetiminin daha fazla sahiplenilmesine etki edecektir. Bu düşünceden hareketle analiz edilen ifade için de Tablo 18'de görüldüğü üzere p değeri > 0,05 olduğu için araştırma yapılan kentlerde katılımcıların görüşlerine istinaden kentlerin gelişmişlik düzeyinin kent yönetiminin sahiplenilmesinde bir farklılık yaratmadığı ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Tablo 19: Kent Yönetimine Katılım ve Kentlerin Gelişmişliği ile İlişkili İfadelerin Ortalaması

İfadeler	Bolu	Zonguldak	Sinop
Kent ölçeği (Büyük-Orta- Küçük kent olma) kadının yönetimine katılmasına etki eder.	3,4318	3,4458	3,5424
Çalışıyor olması, kadının kent yönetimine dâhil olmasına etki eder.	3,6136	3,9639	3,8305
Mesleği kadının kent yönetimine dâhil olmasına etki eder.	3,6136	3,8193	3,6102
Eğitim düzeyi kadının kent yönetimine dâhil olmasına etki eder.	3,7955	3,7349	4,2034
Siyasete olan ilgi düzeyi kadının kent yönetimine dâhil olmasına etki eder.	4,0682	4,0843	4,3220
Sosyal yaşamda etkin olması, kadının kent yönetimine dâhil olmasına etki eder.	4,1364	4,241	4,5593
Ölçek Ortalaması	3,472484	3,57965	3,756117
Kentin ekonomik anlamda gelişmişlik düzeyi, kadının yönetime katılmasına etki eder.	3,9773	4,1566	4,2373
Kentin sosyal yaşam konusunda (tiyatro, sinema, hobiler, vb.) gelişmişlik düzeyi, kadının yönetime katılmasına etki eder.	4,1818	4,3012	4,1356
Kentteki kadın istihdamının düzeyi, kadının kent yönetimine katılmasına etki eder.	4,1136	4,1566	4,1525
Kentte yaşayanların eğitim düzeyi, kadının yönetime katılmasına etki eder	4,1818	4,1446	4,339
Kentin geleneksel toplum yapısı kadının kent yönetimine dâhil olmasını etkiler.	4,2273	4,3494	4,5763

Tablo 19 göstermektedir ki, belirlenmiş olan ifadelere yönelik genel anlamda olumlu bir tutum sergilenmiştir. Bu çalışmada kadınların kente yönelik hissettikleri aidiyet duygusunu da etkilediği düşünülerek, kadınların siyasal/ yönetsel hayata katılımında engel teşkil eden faktörler kente ve yönetimine özgü ya da kişisel tercih olmak üzere iki farklı şekilde incelenmiştir. Kadınların bireysel olarak içselleştirdikleri engellerin yanı sıra kentlere özgü niteliklerden kaynaklı faktörler de katılma eyleminin önünde bir engel olabilir. Bireysel/ şahsi özellikler için, toplumsal kodlanmalar en önemli etken olabilecekken yaş, eğitim seviyesi, gelir düzeyi gibi demografik özelliklerin de sayılabilmesi mümkündür. Kentlere dair ise, kent ölçeğinin yanı sıra kentlerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, kentteki sosyal yaşamın etkinliği ya da kentin sahip olduğu toplumsal kültür gibi genel bir yorum yapılabilir. Kadınların aktif siyasete katılımı için ailesinin de siyasete karşı yüksek ilgi düzeyinde olması etkili olmakla birlikte başka faktörlerle de etkili olabilmektedir. Bunlar çevre, yaşanılan kentin sahiplenilmesi ve kentsel yaşamdaki sorunlara ve kent yönetimine ilgi düzeyinin de katılmada etkisinin olduğu söylenebilir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Çalışmanın çıkış noktası kentsel mekâna karşı duyulan aidiyet duygusunun kadınların kent yönetimine katılım göstermesindeki etkisinin saptanması olarak belirlenmiştir. Belirlenen araştırma soruları çerçevesinde, örneklem olarak seçilen illerde (Bolu, Zonguldak, Sinop) kent aktörlerine yönetsel düzeyde katılım gösteren kadınların sakini oldukları kentte doğup büyüdüğünü belirten 109 katılımcıdan %69'u, kente dair aidiyet hissinin varlığını ifade ederken, söz konusu kentlerde 20 yıldan az süredir yaşam süren katılımcıların kente aidiyet duygularının, 20 yıl ve üzeri süredir kentte yaşayan katılımcılardan

düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla kentte doğup-büyüme ve kentte geçirilen yaşam süresi ile kente yönelik duyulan aidiyet hissi arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Bir diğer araştırma sorusu ise kente duyulan aidiyet hissi ve kent yönetimine katılma arasındaki ilişkinin tespit edilmesine yönelik oluşturulmuştur ve çıkan sonuca göre kente karşı aidiyet hissini ifade eden katılımcıların %90,7 oranı ile kent yönetimine katıldıklarını da belirttikleri görülmektedir. Bu oldukça yüksek bir oran olup kente duyulan aidiyet ve kent yönetimine katılma arasında çok güçlü bir ilişki olduğunu da ortaya çıkarmış olmaktadır.

Kente dair hissedilen aidiyet- kent yönetimine katılım arasındaki ilişkinin tespit edilmesi için yapılan bu araştırmada örneklem seçilen kentlerde yönetici kadınlar için kente aidiyet hissetme duygusunun yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ifadeler analiz yapılmadan dahi kent yönetimine bilhassa yönetsel düzeyde katılım gösterme ile kenti sahiplenme arasında güçlü bir ilişki kurulabileceği açıktır. Zira bulgular değerlendirildiğinde kenti sahiplenme yönetsel görevde etkilidir varsayımı da doğrulanmıştır.

Söz konusu kentlerin tamamında yüksek seyreden aidiyet duygusu kentlerin ve kadınların hangi özelliklerinin bu aidiyet duygusunu pekiştirdiğinin tespit edilmeye çalışılması noktasında bir merak uyandırmıştır. Bu sebeple kent ölçeğinin, kentlerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin, sahip olduğu toplumsal kültürün ve yönetsel düzeyde katılım gösteren kadınların demografik özelliklerinin, sosyo-ekonomik düzeyinin kent yönetimine katılımlarında etkili olup olmadığının tespit edilmesi çalışmanın ikinci amacını belirlemiştir.

Bulgular değerlendirildiğinde yine ortaya çıkan en önemli sonuçlardan biri kentin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin kadınların kent yönetimine katılımları konusunda oldukça etkili olduğudur. Yapılan bu araştırmada kentlere duyulan aidiyet hissi açısından durum, %85,5 oranı ile olumlu seyretmektedir. Yani, katılımcıların genel olarak yaşadıkları kentlere karşı aidiyet hissettikleri görülmektedir. Örneklem olarak seçilen her bir il için ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise sonuç, Bolu için %81,8, Zonguldak için %79,8 ve Sinop için %96,6 olarak tespit edilmiştir.

Bir kentte doğup büyüme ile sakini olmak ya da bir kentte uzun süredir yaşıyor olmak, o kent ile bağlılık ilişkisi kurulmasında ve o kente ait hissedilmesinde oldukça önemli bir etkiye sahip olmaktadır. Bu düşünceden hareketle, kentte doğup büyüme ile kente ait hissetme arasındaki ilişkiye araştırma genelinde bakıldığında %69 oranında doğrusal bir ilişki görülmektedir. Buna göre, yaşadıkları kentte doğup büyüyen katılımcılar kendilerini kentlerine ait hissettiğini ifade etmektedir. Aynı inceleme üç kentte için ayrı ayrı yapıldığında da yine benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Yaşadıkları kentte doğup büyüdüğünü belirten katılımcılardan Bolu'da, %66,7'si Zonguldak'ta %71,2'si ve Sinop'ta %67,9'u kendilerini kente ait hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Kente duyulan aidiyet hissi ile kent yönetimine herhangi bir yolla katılım gösterme ilişkisine bakıldığında bu ilişkinin paralellik göstermiş olması da oldukça dikkat çekicidir. Araştırma genelinde yönetime katılma düzeyi açısından da kente ait hissedilen kadın katılımcıların kent yönetimine alt, orta ve üst düzey biçimlerinde sırasıyla, %84, %86,7 ve %85,6 oranında katıldıkları tespit edilmiştir. Araştırmada katılma (dâhil olma) ve dâhil hissetme arasındaki fark da merak konusu olmuştur. Çünkü katılımcıların tamamı kent yönetimine dâhil olmasına karşılık dâhil hissedip hissetmedikleri sorulduğunda %58,1'i 'evet', %41,9'u ise 'hayır' cevabını vermiştir. Bu bulgu araştırma için oldukça önemli ve dikkat çekici bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü, bu durum kent yönetimine katılım gösteren kadınların sadece yönetimde ya da kent aktöründe varlık gösterdiklerini ancak etkili olmadıklarını ortaya çıkarmış olmaktadır. Bu sonuç ise etkin kent siyaseti/ yönetimi kavramlarının

önemine dikkat çekmektedir. Ayrıca, bu durum kent yönetiminin sahiplenilmesinde de yine olumsuz bir etkiye sebep olacaktır. Kent yönetimine dâhil hissetme konusu üç kent açısından incelendiğinde ise, Bolu'da %39,5, Zonguldak'ta %54,2 ve Sinop'ta %72 oranları ile olumlu bir seyir göstermiştir. Kentler arasında bir kıyaslama yapılacak olursa Sinop ilinde katılımcıların daha fazla yönetime dahil hissettiği görülmektedir. Kendini kente ait hissetmediğini ifade eden büyük yüzdenin (özellikle Bolu ve Zonguldak'ta) varlığı, kent-yönetim-katılım ilişkisinde kadın açısından görünümün istenen düzeyde olmadığını göstermektedir. Çünkü yönetime katılım gösteren bir kimsenin yönetime dahil hissediyor olması, yerel idarenin yönetim tarzı, kent gelişmişliği, katılım araçlarının yaygınlığı ve bu anlayışın yerleşmişliği ile ilişkili bir durum olabilmektedir.

Tüm bu veriler değerlendirildiğinde, kentlerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri kentin sahiplenilmesinde oldukça etkilidir ki bu durumda sahiplenme duygusu arttıkça katılım düzeyinin de artması beklenen bir sonuç olmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı söz konusu üç ilde sahiplenme duygusu oldukça yüksek seyretmesine karşılık kadınların kent yönetimine katılım düzeyinde henüz yeterli temsili gösteremiyor olması konunun farklı araştırmalarla (kentsel toplumsal kültür) desteklenmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bunun için ise verilerin yeterli ve ulaşılabilir olması ayrıca önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Altan, M. (2011). Kent Dindarlığı, TİMAŞ Yayınları: İstanbul.
- Göregenli, M., Karakuş, P., Kösten, Y.Ö., Umuroğlu İ. (2014). Mahalleye Bağlılık Düzeyinin Kent Kimliği İlişkisi İçinde İncelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*. 29(73), 73-85.
- Göymen, K. (2010). Türkiye'de Yerel Yönetişim ve Yerel Kalkınma. Boyut Yayınları, İstanbul.
- Hagerty, B., & Patusky, K. (1995). Developing a measure of sense of belonging. *Nursing Research*, 44, 9-13.
- Harvey, D. (2008). Right to the City, *New Left Review*, 53, <http://newleftreview.org/II/53/david-harvey-the-right-to-the-city>, (Erişim tarihi: 4 Ağustos 2021).
- Harvey, D. (2013). Sosyal Adalet ve Şehir, Metis Yayınları: Ankara.
- İzci, İ. (2014). Katılımcı Yerel Yönetim. Kalkedon Yayıncılık: İstanbul.
- Keleş, R. (2013). Kentleşme Politikası. İmge Kitabevi: Ankara.
- Kırlı Özer, G.,Çahantimur, A. Kırlı, S. (2020). Aidiyet Duygusu Kentlerin Algılanmasında Etkili Etkenlerden Birisi midir? Bir Pilot Çalışma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(3), 285-291.
- Kutlu, Ö., Göksel, Z.S.(2014). Kent Kültürü Oluşturma Aracı Olarak Kültürel Belediyecilik: Selçuklu Örneği. *Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi Dr. Mehmet Yıldız Özel Sayısı*, 75-91.
- Mackenzie, S. (2002). Kentte Kadınlar (249-285). 20. Yüzyıl Kenti. Editörler: Duru, B. ve Alkan, A. Ankara: İmge Yayınevi.
- Şen Beyazlı, D., Aydemir, Ş.(2008). Kentlilik Bilinci ve Mekân: Trabzon Kenti Örneği. Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Doktora Tezi.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Hanehalkı İş gücü Araştırması 2018-2019. <https://www.tuik.gov.tr/> (Erişim tarihi: 6 Kasım 2021).
- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), <https://tbmm.gov.tr/> (Erişim tarihi: 6 Ekim 2021)